

Primary education pre-service teachers' opinions regarding to the use of alternative measurement-evaluation methods and techniques in practice schools

Nil DUBAN*
E. Aysin KÜÇÜKYILMAZ**

ABSTRACT. This study was designed on the basis of the opinion that pre-service teachers can reflect more objectively about to what extent alternative measurement-evaluation methods and techniques can be applied in the classrooms and the problems encountered in this process. In this study, the primary education pre-service teachers' opinions regarding to the use of alternative measurement-evaluation methods and techniques in the practice schools are defined based on their responses to the open-ended questions. One of the purposive sampling methods, criterion sampling method was used in this study. The data of this study was analyzed through descriptive analysis techniques as one of the qualitative analysis techniques. Consequently, it was found that both traditional and alternative measurement-evaluation methods and techniques are applied to a large extent in the classrooms. Furthermore, it was obtained that there are still problems encountered while applying alternative measurement-evaluation methods and techniques in the Primary schools. The pre-service teachers made some suggestions about how to apply alternative measurement-evaluation techniques effectively in the classrooms.

Key Words: Primary Schools Teaching Curriculum, Alternative measurement-evaluation methods and techniques, pre-service teachers.

SUMMARY

Purpose and significance: In primary schools, Primary Schools Teaching Curriculum, which was redesigned in 2004 under the light of constructivism, is applied. In this program, it is emphasized that in the evaluation of teaching-learning process, alternative measurement-evaluation methods and techniques should be included as well as traditional ones. In this context, it is important to determine to what extent alternative measurement-evaluation methods and techniques are used in classrooms and to identify the problems encountered in this process, also how to solve these problems. This study was designed on the basis of the opinion that pre-service teachers can reflect more objectively about to what extent alternative measurement-evaluation methods and techniques can be applied in the classrooms and the problems encountered in this process.

Methods: In this study, the primary education pre-service teachers' opinions regarding to the use of alternative measurement-evaluation methods and techniques in the practice schools are defined based on their responses to the open-ended questions. One of the purposive sampling methods, criterion sampling method was used in this study. While selecting the participants, the basic criterion was to include the 4th grade Primary Education pre-service teachers who completed courses on teaching practice and who are about to be graduated. According to this basic criterion, out of the 4th grade pre-service teachers enrolled at the department of Primary Education, 80 pre-service teachers as volunteers were asked to report their opinions. For the reliability of the study, using Miles and Huberman's (1994) formula, it was calculated as %96. The data of this study was analyzed through descriptive analysis techniques as one of the qualitative analysis techniques.

Results: Consequently, it was found that both traditional and alternative measurement-evaluation methods and techniques are applied to a large extent in the classrooms. Furthermore, it was obtained that there are still problems encountered while applying alternative measurement-evaluation methods and techniques in the Primary schools. The reasons of these problems are defined as teachers', parents' and students' lack of knowledge about this topic, students' negative attitudes and unwillingness, and inadequate facilities, regional achievement tests, teachers' negative attitudes, crowded classes, concerns to catch up the syllabus, parents' anxiety about grades. Moreover, the pre-service teachers made some suggestions about how to apply alternative measurement-evaluation techniques effectively in the classrooms.

Discussion and Conclusions: It is quite significant that pre-service teachers are aware of the problems in the applications of alternative measurement-evaluation methods and techniques and they can suggest some effective ways on this topic by analyzing the situation in practice schools. This indicated a hopeful framework for the future effective applications of measurement-evaluation methods and techniques in the classrooms as the pre-service teachers will be included into the system as teachers.

* Dr. Nil DUBAN, Anadolu University, nily@anadolu.edu.tr

** Assist. Prof. Dr. E. Aysin KÜÇÜKYILMAZ, Anadolu University, easanel@anadolu.edu.tr

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerinin Uygulama Okullarında Kullanımına İlişkin Görüşleri

Nil DUBAN*
E.Aysın KÜÇÜKYILMAZ**

ÖZ. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulama okullarında kullanımına ilişkin görüşlerini almaktır. Bu amaçla nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri açık uçlu sorulara verilen yanıtlar yoluyla toplanan verilere dayalı olarak betimlenmiştir. Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. 2006-2007 öğretim yılında Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencileri içerisinde 80 öğretmen adayının gönüllülük esasına göre görüşlerine başvurulmuştur. Ancak eksik doldurulan anketler örneklemin dışına alınmış ve 64 öğretmen adayının verileri analiz edilmiştir. Bu çalışmada, toplam beş adet açık-uçlu sorudan oluşan bir ölçme aracı kullanılarak toplanan veriler, nitel araştırma yöntemlerinde yer alan analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Ulaşılan bulgular ışığında, ilköğretim okullarında alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanılmasında hala birtakım sorunların yaşandığı ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonuçlarına dayanılarak birtakım öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İlköğretim Programı, Alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri, Öğretmen adayları.

GİRİŞ

Çağdaş toplumlarda, bireylerin gelişme ve değişimlere uyum sağlayabilecek biçimde yetiştirilmesi açısından ilköğretim en önemli basamağı oluşturmaktadır. Çocuğun, yaşadığı toplumun önemli bir ögesi olduğunu öğrenmesi ilköğretim sayesinde gerçekleşmektedir. Bu nedenle, pek çok ülkede olduğu gibi, ülkemizde de ilköğretim örgün eğitimin temelini oluşturmakta; diğer eğitim basamakları da ilköğretime dayanmaktadır. İlköğretimin bu önemi göz önüne alındığında, bu düzeydeki programların, tüm konu alanlarında öğrencilerin temel bilgilerini ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirebilecek bir yapı sergilemesi gerektiği görülmektedir. Ayrıca bu programların, öğrencilerin ileriki yıllarda üst sınıflarda daha derinlemesine inceleyeceği konuları anlaması ve öğrenmesi için temel bilgi, beceri ve düşünme alışkanlıklarını geliştirmesinde de yol gösterici nitelikte olması gerekmektedir. Bu bağlamda, ülkemizde İlköğretim Okulları Öğretim Programı, 2004 yılında yapılandırıcı kuram ışığında yeniden hazırlanmıştır. Bu program, 2005–2006 öğretim yılından itibaren Türkiye genelinde ilköğretim 4. ve 5. sınıflarda uygulamaya konulmuştur.

İlköğretim programlarının temel aldığı yapılandırmacılık kuramı, öğretme üzerine değil, insanın nasıl öğrendiği üzerine odaklanmıştır. Çünkü, insanın nasıl öğrendiği, bilgiyi nasıl yapılandırdığı bilirse ona uygun bir öğrenme ortamı oluşturulabilir. Bu bağlamda, yapılandırmacılık bir öğretim yöntemi değil, bilginin kişinin çevresiyle etkileşmesi sonucu oluşturulduğunu savunan bir eğitim felsefesidir (Bağcı- Kılıç, 2001, s.15; Yaşar ve Gültekin, 2002).

Yapılandırmacılığın özünde, öğrenenin bilgiyi yapılandırması ve uygulamaya koyması vardır. Bilginin tekrarı değil, bilginin transferi ve yeniden yapılandırılması söz konusudur. Yapılandırmacı öğrenmede yalnızca dinleme ve okuma değil; tartışma, fikirleri savunma, hipotez kurma, sorgulama ve fikirleri paylaşma gibi öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımı yoluyla öğrenme gerçekleşir (Perkins, 1999).

* Dr. Nil DUBAN, Anadolu Üniversitesi, nily@anadolu.edu.tr

** Yard. Doç. Dr. E. Aysın KÜÇÜKYILMAZ, Anadolu Üniversitesi, casanel@anadolu.edu.tr

Bu bağlamda, yeni İlköğretim Programında, yapılandırmacı anlayışa paralel olarak öğretme ve öğrenme stratejilerinin öğretmen merkezli bir yapıdan öğrenci merkezli bir yapıya doğru yöneldiği, değerlendirme ile ilgili anlayışın da bu değişime uygun biçimde yapılandırıldığı görülmektedir.

Yapılandırmacı kuramda değerlendirme; pekiştirme sağlama, kazandırılmış davranışın düzeltilmesi ve yeniden yapılandırılması, öğrencinin kendi kendini analiz etmesi gibi amaçları içermektedir (Semerci, 2001). Bu amaçlara dayalı olarak, öğretme-öğrenme sürecinin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerinin yanısıra alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerine de yer verilmesi gerekmektedir. Zaten yapılandırmacı anlayışta öğrenciler kendilerine yöneltilen otantik problemler için çözüm önerilerini, kimi zaman çeşitli sunum tekniklerini kullanarak sözlü bir biçimde, kimi zaman da yaratıcılıklarını kullanarak geliştirdikleri ürünleri sergileme biçiminde ortaya koyarlar. Alternatif değerlendirme yöntemleri sayesinde de öğrencilerin düşünme süreçlerini ve bu süreç sonunda yarattıkları ürünleri değerlendirme olanağı bulunmuş olur.

Alternatif değerlendirmeler, geleneksel anlayışın dışında, öğrenci merkezli, anlamlı, ilginç ve öğrenciye uygun değerlendirme stratejileri olarak tanımlanır. Nesnel tipteki soru teknikleriyle karşılaştırıldığında, alternatif değerlendirmenin etkin katılım ve üst düzey düşünme becerilerini içerdiği görülür. Çoktan seçmeli ve doğru-yanlış soruları öğrencilerin hatırd tutabildikleri (ezberledikleri) bilgileri değerlendirme gibi bir amaca hizmet ederken, alternatif değerlendirme daha gerçekçi bir bakış açısıyla öğrencilerin ne anladığını ve neyi yapabileceklerini belirler. Böylece, alternatif değerlendirme farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için de tamamlayıcı nitelik taşır ve bu öğrenciler için yapılacak değerlendirme biçiminin seçilmesine katkı sağlar (Llewellyn, 2003). Sınıfta değişik ölçme ve değerlendirme stratejilerini kullanmanın öğrencilerin çeşitli özelliklerini ölçmede yalnızca en iyi yolu sağlamadığı, aynı zamanda başarı motivasyonunu yükselttiği, daha fazla düşünme becerileri sağladığı ve sonuçta akademik performansı artırdığı ifade edilmektedir (Bahar ve diğerleri, 2006).

Geleneksel testlerin tersine, alternatif değerlendirme yöntemleri öğrencileri eleştirel düşünme ve karmaşık problemler karşısında kendi çözümlerini üretmeleri konusunda yüreklendirmektedir. Geleneksel değerlendirmedeki, öğrencilerin seçeneklerden birini tercih edip sorulan soruları kısa yanıtlar vererek geçiştirmelerine neden olan anlayışın tersine, alternatif değerlendirme, öğrencilerin gerçek yaşam problemleri karşısında çoklu sunum yollarını kullanarak kendi bakış açılarını geniş bir perspektiften sunmaları konusunda onlara yardımcı olur (Herman ve diğerleri, 1997). Bu noktada, alternatif değerlendirme, öğrencilerin gerçek yaşam bağlamında kendilerinden beklenen beceri ve davranışları sergilemelerini gerektirmektedir. Oysa ki, çoğu zaman öğrencileri gerçek yaşam durumlarıyla yüz yüze bırakmak konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Yaşanan bu tür sıkıntıların aşılmasında, öğrencilerin gerçek yaşama dönük oluşturulan senaryolarda bir takım görevleri yerine getirmeleri ya da senaryolaştırılmış gerçek yaşam problemlerine çözüm bulmaları istenerek koşullar uygun hale getirilebilir (Johnson ve Johnson, 2002). Böylelikle, alternatif değerlendirme yaklaşımları ve araçları öğrencinin gerçek yaşamla kendi bilgisi arasında ilişki kurması ve karşılaştığı problemlere çoklu çözüm yolları üretebilmesi için olanak sağlar (Korkmaz, 2004).

2004 İlköğretim programında geleneksel ölçme değerlendirme teknikleri olarak, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirmeli, kısa yanıtlı, uzun yanıtlı sorulardan oluşan sınavlar; alternatif ölçme değerlendirme teknikleri olarak da performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyaları, rubrikler (dereceli puanlama anahtarı), kavram haritaları, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, sözcük ilişkilendirme, proje çalışmaları, drama, görüşme, yazılı raporlar, gösteri, poster, grup ya da akran değerlendirme, öz-değerlendirme teknikleri vb. önerilmektedir (Kaptan,2005). Yeni ilköğretim programlarının amaçlarının gerçekleşmesinde, öğrenme sürecinin sonunda ortaya çıkan ürünün değil, tüm sürecin değerlendirilmesi söz konusu olduğu için, öğretme-öğrenme süreci boyunca yapılacak ölçme-değerlendirme çalışmalarının özenle sürdürülmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun için, programların uygulayıcısı olan öğretmenlerin, geleneksel ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin yanı sıra alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerini de en iyi biçimde kullanması ve sonuçlarından yararlanması gerekmektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerden alternatif

ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanımı konusundaki beklentinin ne düzeyde gerçekleştiğini belirlemek için çeşitli araştırmalar yapılmıştır.

Alan yazına bakıldığında, İlköğretim Programında önerilen alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanımına, öğretmenlerin bu yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerine ve yaşanan sorunlara yönelik birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Yapılan incelemelerde, bu araştırmaların bir kısmının yalnızca alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerine odaklandığı görülürken, bir kısmının da ilköğretim programlarına yönelik gerçekleştirilmiş genel taramalar içinde değerlendirme boyutunu da içerdiği görülmüştür. Ölçme değerlendirme sürecine ve bu süreçte kullanılan yöntemlere odaklanan çalışmalarda, sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşleri alınmıştır (Acat ve Demir, 2007; Çalık, 2007; Güven ve Eskiürk, 2007; Özdaş ve diğerleri, 2007). İlköğretim programlarının yapısı, işleyişi ve uygulanmasına yönelik yapılmış araştırmalarda, kimi zaman genel olarak programlar değerlendirilmiş kimi zaman da belirli bir disipline ait öğretim programı ele alınmıştır. Bu çalışmaların ortak noktası ise her birinde programın ölçme-değerlendirme boyutuna ve dolayısıyla alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri konusuna da değinilmiş olmasıdır (Acun ve Kamber, 2007; Ercan ve Akbaba-Altun, 2005; Gömleksiz ve Bulut, 2007; Kaya ve Ersoy, 2007; Mentiş-Taş, 2007; Yapıcı ve Demirdelen, 2007; Yapıcı ve Leblebiciler, 2007; Yaşar ve diğerleri, 2005).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, Mentiş-Taş'ın (2007) sınıf öğretmenliği programı son sınıf öğrencilerinin yeni ilköğretim programları ve okullarda uygulanmasına ilişkin görüşlerini aldığı nitel araştırma dışında yapılan diğer çalışmaların, sınıf öğretmenlerinin görüşlerini alma doğrultusunda olduğu dikkat çekmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki, son sınıfta okuyan öğretmen adayları da geleceğin öğretmenleri olarak bu programların uygulayıcısı olmaya hazırlanmaktadır. Onların, bir yıl boyunca gittikleri uygulama okullarında yaptıkları gözlemlere dayanarak, alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin ne ölçüde kullanıldığına yönelik görüş belirtebilecek düzeye geldikleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının birer gözlemci sıfatıyla alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin sınıflarda ne ölçüde uygulanabildiğini daha objektif bir biçimde yansıtacakları düşüncesinden yola çıkılarak bu araştırma desenlenmiştir.

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulama okullarında kullanımına ilişkin görüşlerini almaktır.

YÖNTEM

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulama okullarında kullanımına ilişkin görüşleri açık uçlu sorulara verilen yanıtlar yoluyla toplanan verilere dayalı olarak betimlenmiştir.

Katılımcılar

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Patton, 1997). Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış ise, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Sözü edilen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım & Şimşek, 2005).

Bu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının seçiminde, adayların alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusunda çeşitli derslerde (Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Fen Bilgisi Öğretimi, Sosyal Bilgiler Öğretimi vb.) bilgilendirilip bu konuda uygulamalar yapmış olmaları ve öğretmenlik uygulaması derslerini tamamlayarak mezun duruma gelmiş Sınıf Öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Çünkü sınıf öğretmenliği öğrencileri ilköğretim 1-5. sınıflar düzeyinde tüm disiplinlerde uygulama okullarında ders gözlemi yapma olanağına sahip olan öğretmen adaylarıdır. Bu temel ölçüt uyarınca, 2006-2007 öğretim yılının bahar döneminde Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi dekanlığı tarafından Sınıf Öğretmenliği programının uygulaması için

belirlenen 7 ilköğretim okulunun 3., 4. ve 5. sınıflarında Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında bir yarıyıl boyunca uygulama yapmış olan 80 öğretmen adayının gönüllülük esasına göre görüşlerine başvurulmuştur. (Araştırmanın ilköğretim 3., 4. ve 5. sınıflarda uygulanan değerlendirme etkinliklerini kapsamı, öğretmen adaylarının söz konusu dönemde “Öğretmenlik Uygulaması” dersi kapsamında yalnızca bu sınıflara gönderilmiş olmasından kaynaklanmaktadır.) Ancak, eksik doldurulan anketler örneklemin dışına alınmış ve 10’u 3. sınıf, 27’si 4. sınıf ve 27’si 5. sınıfta uygulama yapmış olan toplam 64 öğretmen adayının verileri analiz edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri, 2006-2007 öğretim yılının bahar döneminde araştırmaya gönüllü olarak katılan öğretmen adaylarından toplanmıştır. Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının uygulama okullarında alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin ne sıklıkta ve nasıl kullanıldığını, bu yöntem ve tekniklerin kullanımı sırasında karşılaşılan sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini almak amaçlanmıştır. Bu bağlamda, araştırmacılar tarafından öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemek üzere, toplam beş adet açık-uçlu sorudan oluşan bir ölçme aracı hazırlanmıştır.

İç geçerliği sağlamak için açık uçlu sorulardan oluşan anket beş uzmana verilmiş ve uzmanların incelemeleri sonucu ankette yer alan sorulara son şekli verilmiştir. Daha sonra, on öğretmen adayını üzerinde ölçme aracının pilot çalışması yapılmıştır. Soruların açık ve anlaşılır olup olmadığını, verilen yanıtların sorulan soruların yanıtlarını yansıtıp yansıtmadığını belirlemek amacıyla araştırmacılarla birlikte iki alan uzmanı, pilot uygulama sonuçlarını incelemiştir. Bu çalışmanın sonunda, soru maddelerinin iç geçerliği saptanmıştır. Bilindiği gibi nitel araştırmalarda iç geçerlik, araştırmacının ölçmek istediği veriyi, kullandığı araç ya da yöntemle gerçekten ölçüp ölçemeyeceğine ilişkindir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Açık-uçlu soruların istenilen verileri sağladığı kanısına varılarak ölçme aracı örneklem kapsamında yer alan öğretmen adaylarına uygulanmıştır.

Öğretmen adaylarına hazırlanan ölçme aracı yoluyla şu sorular yöneltilmiştir:

1. Yeni ilköğretim programında önerilen alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusunda neler düşünüyorsunuz?
2. Uygulamaya gittiğiniz okulda uygulama öğretmeniniz ölçme-değerlendirme sürecinde ne tür etkinlikler yapıyor?(Nasıl bir ölçme-değ. süreci yaşıyor? Geleneksel mi, alternatif mi? açıklayınız)
3. Uygulama okulunda gözlemediğiniz öğretmen tarafından, alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinden hangileri, nasıl ve ne sıklıkta kullanılıyor?
4. Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar sizce nelerdir? (sınıftaki gözlemlerinize dayanarak yanıtlayınız) Sizce bu sorunların yaşanma nedenleri nelerdir?
5. Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için neler yapılmalıdır?

Uygulama sonrasında, öğretmen adaylarının açık-uçlu sorulara verdikleri yanıtlar her bir araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenerek “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan konular tartışılmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır.

$$\text{Güvenirlik} = \text{Görüş Birliği} / (\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})$$

Hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği % 96 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Burada elde edilen sonuç, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir.

Verilerin analizi

Bu araştırmada, toplanan veriler, nitel araştırma yöntemlerinde yer alan analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Betimsel analizin amacı, ham verilerin okuyucunun anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir biçime sokulmasıdır. Betimsel çözümlenmede elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu çözümlenmede, görüőülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Altunışık ve diğerleri, 2001; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Uygulanan anket önce birden seksene kadar numaralandırılmış, daha sonra verilen yanıtlar betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada 64 öğretmen adayının açık uçlu sorulardan oluşan anket yoluyla görüşleri alınmıştır. Öğretmen adaylarının kendilerine yöneltilen sorulara verdiği yanıtlardan elde edilen bulgular, temalar ve alt temalar altında öğretmen adaylarının yanıtlarından doğrudan alıntılar yapılarak verilmiştir. Doğrudan alıntılarda frekansı yüksek olan görüşlere daha çok yer verilmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen temalar ve alt temalar şunlardır: (i) *Öğretmen Adaylarının Yeni İlköğretim Programında Önerilen Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Teknikleri Konusundaki Düşünceleri*; (a) daha objektif bir değerlendirme olanağı sağlar, (b) öğretmen öğrenciyi değişik yönleriyle değerlendirme fırsatı bulur, (c) öğrencileri değerlendirmede bireysel farklılıkları dikkate alır, (d) öğrencinin gelişimini izleme olanağı verir, (e) öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirir, (f) yaparak-yaşayarak öğrenmeyi destekler, (g) öğrencileri değerlendirme sürecine katar, (h) öğrencileri ezberden kurtarır, (ı) iyi ancak uygulamada geçersiz bir yöntemdir, (i) dersi sıkıcılıktan ve monotonluktan kurtarır. (ii) *Öğretmen Adaylarının Uygulama Okullarında Gözlemedikleri Öğretmenlerin, Ölçme-Değerlendirme Sürecinde Yaptıkları Etkinlikler Konusundaki Düşünceleri*; (a) hem geleneksel hem de alternatif değerlendirme etkinlikleri yapılıyor, (b) geleneksel değerlendirme etkinlikleri yapılıyor, (c) alternatif değerlendirme etkinlikleri yapılıyor. (iii) *Öğretmen Adaylarının Uygulama Okullarında Gözlemedikleri Öğretmenlerin Kullandıkları Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Teknikleri Konusundaki Düşünceleri*; (a) ürün dosyası, (b) performans ödevi, (c) grup çalışması değerlendirme, (d) proje çalışması, (e) araştırma kağıdı, (f) hiçbirini, (g) rubrik (dereceleme ölçeği), (h) kavram haritası, (ı) öz-değerlendirme formu, (i) akran değerlendirme formu, (j) yapılandırılmış grid, (k) günlük. (iv) *Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerinin Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar Konusundaki Düşünceleri*; (a) öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar, (b) öğrencilerden kaynaklanan sorunlar, (c) ödevlerle ilgili yaşanan sorunlar, (d) sorun yaşanmıyor. (v) *Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerinin Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Nedenleri* (a) öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusundaki bilgisizliği, (b) öğrencilerin olumsuz tutumları ve isteksizliği, (c) seviye tespit sınavları, (d) öğretmenlerin olumsuz tutumları, (e) sınıfların kalabalık olması, (f) konuların yetişmeyeceği kaygısı, (g) ailelerin not kaygısı, (vi) *Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerinin Etkili Bir Biçimde Kullanılabilmesi İçin Alınacak Önlemler Konusundaki Düşünceleri* (a) öğretmenler bilgilendirilmeli, (b) öğrenciler ve aileler bilgilendirilmeli, (c) öğretmenler alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanma konusunda yüreklendirilmeli, (d) dönüt-düzeltilme sistemi iyi işletilmeli, (e) dönüt-düzeltilme sistemi iyi işletilmeli, (f) sınav sistemi yeniden düzenlenmeli, (g) okulların olanakları artırılmalı, (h) öğretmen adayları bilgilendirilmeli, (ı) Sınıf mevcutları azaltılmalı.

Öğretmen Adaylarının “Yeni ilköğretim programında önerilen alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusunda neler düşünöyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmen adaylarına ilk soru olarak “Yeni ilköğretim programında önerilen alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusunda neler düşünöyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş, bu sorunun yanıtına ilişkin öğretmen adaylarının sahip olduğu düşünceler ile frekans dağılımları Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. Öğretmen Adaylarının “Yeni ilköğretim programında önerilen alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusunda neler düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

<i>Öğretmen Adaylarının Yeni İlköğretim Programında Önerilen Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Teknikleri Konusundaki Düşünceleri</i>	<i>f</i>
(a) daha objektif bir değerlendirme olanağı sağlar,	20
(b) öğretmen öğrenciyi değişik yönleriyle değerlendirme fırsatı bulur,	14
(c) öğrencileri değerlendirmede bireysel farklılıkları dikkate alır,	7
(d) öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirir,	4
(e) yaparak-yaşayarak öğrenmeyi destekler,	3
(f) öğrencinin gelişimini izleme olanağı verir,	2
(g) öğrencileri değerlendirme sürecine katar,	2
(h) öğrencileri ezberden kurtarır,	2
(i) iyi ancak uygulamada geçersiz bir yöntemdir,	2
(i) dersi sıkıcılıktan ve monotonluktan kurtarır.	1
Görüşler Toplamı	57

Çizelge 1’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının çoğu, yeni ilköğretim programında önerilen alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin objektif olduğunu ve öğrenciyi değişik yönleriyle değerlendirme fırsatı sunduğunu düşünmektedirler. Öğretmen adaylarından 7’si alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin öğrencileri değerlendirmede bireysel farklılıkları dikkate aldığını düşünürken, 4’ü öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmeye katkı sağladığını, 3’ü yaparak-yaşayarak öğrenmeyi desteklediğini belirtmiştir. Adayların 2’si alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin öğrencinin gelişimini izleme olanağı verdiğini, 2’si öğrencileri değerlendirme sürecine kattığını, 2’si öğrencileri ezberden kurtardığını, bir diğer 2’si ise bu yöntem ve tekniklerin iyi ancak uygulamada geçersiz olduğunu, 1’i ise dersi sıkıcılıktan ve monotonluktan kurtardığını düşünmektedir.

Yeni ilköğretim programında önerilen alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin objektif olduğunu belirten katılımcılardan biri, “*Alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri daha objektif bir değerlendirme yaklaşımıdır*” (2) diyerek, bir diğeri ise “*Yeni programda proje, portfolyo çalışmaları vs. sürece dönük değerlendirme çalışmalarının öğrenci başarısını artırdığı ve ölçmenin daha objektif yapıldığı düşüncesindeyim*” (41) biçiminde görüş belirtmiştir. Alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin, öğretmenlere öğrencilerini değişik yönleriyle değerlendirme fırsatı sağladığını ifade eden katılımcılardan biri, “*...öğretmen öğrenciyi farklı davranışlarıyla, özellikleriyle, yaratıcılığıyla vs. değerlendirme şansı bulur ve bu değerlendirme daha kolay ve objektif olur*” (1) diyerek, bir başka katılımcı “*...öğrencinin bütün yönleriyle değerlendirilmesini sağlıyor. Çoklu zeka kuramına göre bütün zeka alanlarının ölçülmesine katkıda bulunuyor*” (28) sözleriyle düşüncelerini dile getirmişlerdir.

Öğrencileri değerlendirmede, alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin bireysel farklılıkları dikkate aldığını düşünen katılımcılardan biri “*Bu teknikler öğrencilerin ilgi, tutum, beceri, ifade bu gibi şeyleri kapsadığından, sadece öğrencinin bilgisini ölçmediğinden dolayı iyi. Böylelikle, her öğrenci kendi özelliklerine ve kabiliyetine göre değerlendirilmiş oluyor*” (38) diyerek görüşünü belirtmiştir. Alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirdiğine inanan katılımcılardan biri “*Öğrencilere yararlı olduğunu düşünüyorum. Çocuklar proje ve performans ödevlerinde bir araya gelerek çok güzel çalışmalar çıkarabiliyorlar. Ayrıca, yaratıcılıkları da gelişiyor*” (46) diyerek görüş belirtmiştir.

Yeni ilköğretim programında önerilen alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin yaparak-yaşayarak öğrenmeyi desteklediğini vurgulayan katılımcılardan biri düşüncelerini “*yaparak ve yaşayarak gerçekleşen bir öğrenmenin daha iyi bir şekilde değerlendirilmesini sağlar*” (58) sözleriyle dile getirmiştir.

Öğretmen Adaylarının “Uygulamaya gittiğiniz okulda uygulama öğretmeniniz ölçme-değerlendirme sürecinde ne tür etkinlikler yapıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmen adaylarına ikinci soru olarak “Uygulamaya gittiğiniz okulda uygulama öğretmeniniz ölçme-değerlendirme sürecinde ne tür etkinlikler yapıyor?” sorusu yöneltilmiş, bu sorunun yanıtına ilişkin öğretmen adaylarının sahip olduğu düşünceler ile frekans dağılımları Çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2. Öğretmen Adaylarının “Uygulamaya gittiğiniz okulda uygulama öğretmeniniz ölçme-değerlendirme sürecinde ne tür etkinlikler yapıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

<i>Öğretmen Adaylarının Uygulama Okullarında Gözlemledikleri Öğretmenlerin, Ölçme-Değerlendirme Sürecinde Yaptıkları Etkinlikler Konusundaki Düşünceleri</i>	
<i>f</i>	
(a) hem geleneksel hem de alternatif değerlendirme etkinlikleri yapıyor,	36
(b) geleneksel değerlendirme etkinlikleri yapıyor,	17
(c) alternatif değerlendirme etkinlikleri yapıyor.	11
Görüşler Toplamı	64

Çizelge 2’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının 36’sı, gözlem yaptıkları uygulama okullarında öğretmenlerin ölçme-değerlendirme sürecinde hem alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerini hem de geleneksel değerlendirme yöntemlerini kullandığını belirtmiştir. 17 öğretmen adayı ölçme-değerlendirme sürecinde geleneksel değerlendirme etkinliklerinin yapıldığını belirtirken, 11’i ise alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanıldığını ifade etmiştir.

Gözlem yaptıkları uygulama okullarında öğretmenlerin ölçme-değerlendirme sürecinde, hem alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerini hem de geleneksel değerlendirme yöntemlerini kullandığını belirten katılımcılardan biri “*biraz geleneksel, biraz alternatif. Bazen yine herkese ortak bir şekilde hitap eden test türleri, bazen de kişisel beceri ve yetenekleri gösteren çalışmalar*” (33) biçiminde görüş belirtmiştir. Bir başka katılımcı ise bu konuda “*geleneksel olarak sınav yapıyor. Bunun dışında proje, performans ödevi çok güzel bir şekilde uygulanıyor ve bunlar sınıfta sergileniyor*” (35) sözleriyle sınıfta hem alternatif hem de geleneksel değerlendirme yöntemlerinin kullanıldığını ifade etmiştir.

Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme sürecinde geleneksel değerlendirme yöntemlerini kullandığını belirten bir katılımcı “*uygulama okulundaki öğretmen gelenekselci olduğu için pek bir etkinlik yapmadı. Ölçme-değerlendirme süreci de aynen geleneksel*” (52) diyerek, bir diğer katılımcı da “*kesinlikle geleneksel. Ölçme-değerlendirme teknikleri olarak öğretmenimiz genellikle soru-cevap tekniğinden yararlandı. Sınavlarda ise yazılı yoklama ve test türü teknikler kullandı. Süreç değerlendirmeye yönelik hiçbir teknik kullanmadı*” (44) biçimindeki açıklamasıyla görüşünü belirtmiştir.

Uygulama okullarında öğretmenlerin ölçme-değerlendirme sürecinde alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullandıklarını söyleyen katılımcılardan biri “*Alternatif. Öğretmenimiz öğrencilerine portfolyolar yaptırıyor, bu da öğrencinin her yönden gelişmesini sağlıyor*” (47) sözleriyle, bir başka katılımcı da benzer biçimde “*Alternatif ölçme-değerlendirme tekniğini kullanıyor. Bizi de bu konularda yetiştiriyor, kendi anladığı kadarıyla. Ben de gittiğimiz okulda bir performans bir de proje ödevi yaptırıp değerlendirmesini yaptım...*” (66) diyerek görüşlerini açıklamıştır.

Öğretmen Adaylarının “Uygulama okulunda gözlemediğiniz öğretmen tarafından, alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinden hangileri, nasıl ve ne sıklıkta kullanılıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmen adaylarına “Uygulama okulunda gözlemediğiniz öğretmen tarafından, alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinden hangileri, nasıl ve ne sıklıkta kullanılıyor?” sorusu yöneltilmiş, bu sorunun yanıtına ilişkin öğretmen adaylarının sahip olduğu düşünceler ile frekans dağılımları Çizelge 3’te verilmiştir.

Çizelge 3. Öğretmen Adaylarının “Uygulama okulunda gözlemediğiniz öğretmen tarafından, alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinden hangileri, nasıl ve ne sıklıkta kullanılıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

<i>Öğretmen Adaylarının Uygulama Okullarında Gözlemedikleri Öğretmenlerin Kullandıkları Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Teknikleri Konusundaki Düşünceleri</i>	
<i>f</i>	
(a) ürün dosyası	45
(b) performans ödevi	38
(c) grup çalışması değerlendirme	13
(d) proje çalışması	11
(e) araştırma kağıdı	10
(f) hiçbiri	8
(g) rubrik (dereceleme ölçeği)	7
(h) kavram haritası	5
(i) öz-değerlendirme formu	4
(i) akran değerlendirme formu	1
(j) yapılandırılmış grid	1
(k) günlük	1
Görüşler Toplamı	144

Çizelge 3’te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının 45’i ürün dosyasının kullanıldığını, 38’i performans ödevinin kullanıldığını, 13’ü grup çalışması değerlendirmenin yapıldığını, 11’i proje çalışması yaptırıldığını, 10’u araştırma kağıdı kullanıldığını, 8’i hiçbir alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniğinin kullanılmadığını, 7’si dereceleme ölçeği kullanıldığını, 5’i kavram haritası çizme etkinlikleri yapıldığını, 4’ü öz-değerlendirme formu kullanıldığını, 1’er kişi ise akran değerlendirme, grid ve günlüklerden yararlandığını belirtmiştir.

Katılımcıların büyük bir bölümü, uygulama okulunda gözlemedikleri öğretmen tarafından ürün dosyalarının kullanıldığını ifade etmiştir. Örneğin bu konuda katılımcılardan biri “Benim gözlemediğim kadarıyla en fazla kullanılan öğrenci ürün dosyası. Bu dosyada her ders için uygulama ve etkinliklere yer veriliyor” (41) biçiminde, bir başka katılımcı ise “Öğrenci ürün dosyası bir dönem boyunca kullanılıyor. Diğer tekniklerin kullanıldığını görmedim” (49) sözleriyle görüşünü dile getirmiştir. Öğretmenler tarafından en çok kullanılan alternatif değerlendirme yöntemlerinden biri de performans ödevleri olarak ifade edilmiştir. Performans ödevlerinin kullanımı konusunda katılımcılardan biri “Öğrencilere performans ödevleri çok sık veriliyor. Öğrenciler bu ödevleri hazırlarken de interneti ve bilgisayarı çok kullanıyorlar” (37) biçiminde bir açıklama yapmıştır. Katılımcıların bir kısmı ise performans ve ürün dosyalarının yanı sıra, grup çalışması değerlendirmeden ve araştırma kağıtlarından da sıkça yararlandığını ifade etmişlerdir. Bu konuda katılımcılardan biri “Öğrenci performans ödevleri ve grup çalışması değerlendirme yapılıyor” (3) biçiminde, bir başkası ise “Genellikle öğrenci ürün dosyası, performans ödevleri, araştırma kağıtları kullanılıyor” (74) sözleriyle konuya açıklık getirmiştir. Uygulama okulundaki öğretmen tarafından alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinden hiçbirinin kullanılmadığını ifade eden katılımcılardan biri, bu konuyu “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinden hiçbiri

gözlemlediğimiz öğretmen tarafından kullanılmamıştır” (44) sözleriyle belirtmiştir. Öz-değerlendirme ve akran-değerlendirme formlarının kullanımı konusunda katılımcılardan biri “Çok sık kullanılmıyor. Bazen öz-değerlendirme ve akran değerlendirme kullanılıyor” (29) biçimindeki sözleriyle kullanılan tekniklerin kullanım sıklığına da değinmiştir. Sınıf ortamında farklı alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanıldığını belirten katılımcılardan biri ise “Yapılandırılmış grid, ürün dosyası, çalışma kağıtları ve özellikle araştırma ödevleri sıklıkla kullanılıyor. Hemen hemen her konuyla ilgili öğretmen, öğrencilere ya performans ya da araştırma ödevi veriyor. 15 gün sonunda da (ödev konusunun zorluğuna göre) sonuçlar değerlendiriliyor. Öğrenciler bu araştırmalardan zevk alıyorlar diyebilirim, çünkü çok hevesliler” (69) biçimindeki açıklamasıyla süreçte yaşananları anlatmıştır.

Öğretmen Adaylarının “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar sizce nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmen adaylarına “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar sizce nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, bu sorunun yanıtına ilişkin öğretmen adaylarının sahip olduğu düşünceler ile frekans dağılımları Çizelge 4’te verilmiştir.

Çizelge 4. Öğretmen Adaylarının “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

<i>Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerinin Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar Konusundaki Düşünceleri</i>	<i>f</i>
(a) öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar	
a.1. öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusundaki bilgisizliği	19
a.2. öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasını zaman alıcı bulması	14
a.3. öğretmenlerin eski sistemden vazgeçememesi	8
(c) öğrencilerden kaynaklanan sorunlar	
c.1. öğrencilerin olanaklarının yetersizliği	5
c.2. öğrencilerin kendilerine verilen yönergeleri anlamaması	4
c.3. öğrencilerin yeterince rehberlik hizmeti alamaması	4
c.4. öğrencilerin bu konuda bilgilerinin eksik olması	4
(d) ödevlerle ilgili yaşanan sorunlar	
d.1. ödevleri öğrencilerin yerine ailelerin yapması	6
d.2. ödevlerin verilen ölçütlere uygun olarak hazırlanamaması	3
d.3. ödevlerin öğrenci düzeyinin üstünde verilmesi	3
d.4. ödevlerle ilgili yeterince dönüt verilmemesi	2
(e) sorun yaşanmıyor	4
Görüşler Toplamı	76

Çizelge 4’te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının 41’i alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların öğretmenlerden kaynaklandığını, 17’si öğrencilerden kaynaklandığını, 14’ü ise bu uygulamalarda ödevlerle ilgili sorun yaşandığını ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının 4’ü ise alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında sorun yaşanmadığını belirtmiştir.

Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan temel sorunun, öğretmenlerin bu konudaki bilgi eksikliğinden kaynaklandığını belirten katılımcılardan biri “En başta öğretmenlerin bu teknikleri nasıl uygulayacaklarına dair bilgilerinin olmaması sorun yaratıyor.

Öğretmen bilmeden yaptığı alternatif değerlendirme teknikleriyle öğrenciyi iyi ve net olarak değerlendiremiyor” (1) biçiminde bir açıklama yapmıştır. Öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasını zaman alıcı bulmasının sorun yarattığını düşünen katılımcılardan biri bu durumu “öğretmenler uygulamada biraz sorun yaşıyorlar. Çok vakit aldığından şikayet ediyorlar. Bu tekniklerin öğrencilerin girdiği sınavlara uygun olmadığını düşünüyorlar” (46) diyerek, bir başka katılımcı da “ En önemli sorun zaman konusunda yaşanıyor” (19) sözleriyle dile getirmiştir. Katılımcılardan bir kısmı ise yaşanan sorunları öğretmenlerin eski sisteme alışık olmaları ve ondan vazgeçememelerine bağlamıştır. Bu konuda katılımcılardan biri “öğretmenlerin senelerce hep aynı geleneksel yöntemi kullanmaları ve bu yeni yöntemlere geçmede güçlük çekmeleri” (41) diyerek, benzer biçimde başka bir katılımcı “Şu anki sınıf öğretmenlerinin geleneksel eğitim sisteminden gelmesinden dolayı bu yöntemlere tamamen uyum sağlayamamış olması” (33) sözleriyle görüşünü belirtmiştir.

Katılımcıların bir kısmı alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların öğrenci kaynaklı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilere kullanılan teknikler hakkında gerekli rehberliğin (öğretmen, okul müdürü ya da Milli Eğitimden uzman kişiler tarafından) yapılmamış olması ve böylelikle öğrencinin bilgisiz kalmış olmasının sorun yarattığını düşünen katılımcılardan biri “Öğretmen öğrencilere yeterli açıklama yapmayabilir. Bu yüzden öğrenci ne yapacağını bilemiyor ve tamamen soğuyor” (17) biçiminde açıklama yapmıştır. Öğrencilerin alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusundaki bilgisizliğini belirten katılımcılardan biri “Öğrenciler bu konuda çok bir şey bilmiyorlar bence” (56) diyerek yaptığı gözlemlere dayanarak görüşünü dile getirmiştir.

Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan önemli sorunlardan biri de ödevler olmaktadır. Ödevleri öğrencilerin yerine ailelerin yapması, ödevlerin öğrenci düzeyinin üstünde verilmesi ve öğrenci tarafından verilen ölçütlere uygun olarak hazırlanamaması, ödevlerle ilgili yeterince dönüt verilmemesi gibi birçok sorun yaşanmaktadır. Bu konuda görüş belirten katılımcılardan biri “Öğrencilerin ödevleri velilere yaptırması ve ödevlerin uzun zaman gerektirmesi” (53) diyerek, başka bir katılımcı da “Ödevleri öğrencilerin yerine ailelerin yapması, ödevlerin amacın dışına çıkması, verilen ödevlerde yönergelerin anlaşılır olmaması karşılaşılan sorunlardan” (5) biçiminde düşüncelerini dile getirmiştir. Bazı katılımcılar ise alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında sorun yaşanmadığını belirtmişlerdir. Bu katılımcılardan biri “Pek fazla zorluk yaşanmadı” (28) sözleriyle, bir başka katılımcı da “Bir sorunla karşılaşıldığına tanık olmadım” (72) diyerek görüşünü belirtmiştir.

Öğretmen Adaylarının “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların yaşanma nedenleri nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmen adaylarına “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların yaşanma nedenleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, bu sorunun yanıtına ilişkin öğretmen adaylarının sahip olduğu düşünceler ile frekans dağılımları Çizelge 5’te verilmiştir.

Çizelge 5’te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının 23’ü öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusundaki bilgisizliğini, 12’si öğrencilerin olumsuz tutumları ve isteksizliğini, 7’si seviye tespit sınavlarını, 5’i öğretmenlerin olumsuz tutumlarını, 5’i sınıfların kalabalık olmasını, 3’ü konuların yetişmeyeceği kaygısını, 2’si ailelerin not kaygısını yaşanan sorunların nedenleri olarak belirtmişlerdir.

Çizelge 5. Öğretmen Adaylarının “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların yaşanma nedenleri sizce nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerinin Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Nedenleri Konusundaki Düşünceleri	f
a. öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusundaki bilgisizliği	23
b. öğrencilerin olumsuz tutumları ve isteksizliği	12
c. seviye tespit sınavları	7
d. öğretmenlerin olumsuz tutumları	5
e. sınıfların kalabalık olması	5
f. konuların yetişmeyeceği kaygısı	3
g. ailelerin not kaygısı	2
Görüşler Toplamı	57

Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların yaşanma nedenleri konusunda katılımcılardan biri “Sorunların çıkış noktası, öğretmenlerin bu teknikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmamalarıdır” (44) diyerek, bir başka katılımcı “öğretmenler gerekli bilgi ve tecrübeye sahip olmadığı ve gerekli konularda seminerlerle bilgilendirilmedikleri için” (46) sözleriyle, öğretmenlerin bilgisiz oluşunun sorun yaşanmasına neden olduğunu ifade etmişlerdir. Yaşanan sorunların nedenlerine farklı açılardan değinen katılımcılardan biri “bir sınıfta 40-45 kişi olunca normal olarak böyle oluyor” (36) diyerek, başka bir katılımcı “Seviye tespit sınavları yapılıyor. Öğretmen bir taraftan yıllık planı uygulamaya çalışırken, diğer taraftan da test üzerinde durmaya çalışıyor. Sınav sistemiyle de ders kitapları uyuşmuyor” (54) sözleriyle, bir diğeri ise “Derslerin içerikleri azaltılmış olmasına rağmen hala yoğun ve öğrencilere verilmesi istenen bilgilerle, alınması istenen bilgiler (örneğin seviye tespit sınavlarında) çok farklı. Bu da alternatif değerlendirmenin yapılmasını sınırlandırıyor” (19) biçiminde yaptığı açıklama ile görüşünü belirtmiştir. Yaptıkları gözlemleri yansıtarak yaşanan sorunların nedenlerini anlatan katılımcılardan biri “Öğretmen bu ödevleri hep aynı dönemlerde verdi. Öğrenciler hangisini yapacağız diye sıkıldılar biraz” (30) biçiminde, bir diğeri ise “Sorunların nedeni ailelerin çocuğuna hazırı verme merakı ve not kaygısıdır. Kötü yapsın ama kendi yapsın, öğrensin mantığı yok. Aileler birbiriyle yarış durumunda” (34) diyerek görüşlerini ifade etmişlerdir.

Öğretmen Adaylarının “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için neler yapılmalıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmen adaylarına son olarak “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için neler yapılmalıdır?” sorusu yöneltilmiş, bu sorunun yanıtına ilişkin öğretmen adaylarının sahip olduğu düşünceler ile frekans dağılımları Çizelge 6’da verilmiştir.

Çizelge 6’da görüldüğü gibi alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için alınacak önlemlere ilişkin, öğretmen adaylarının 34’ü öğretmenler bilgilendirilmeli, 11’i öğrenciler ve aileler bilgilendirilmeli, 5’i öğretmenler alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanma konusunda yüreklendirilmeli, 4’ü dönüt-düzeltilme sistemi iyi işletilmeli, 3’ü ödevler öğrenci düzeyine uygun hazırlanmalı, 3’ü sınav sistemi yeniden düzenlenmeli, 3’ü okulların olanakları artırılmalı, 2’si öğretmen adayları bilgilendirilmeli, 2’si sınıf mevcutları azaltılmalı biçiminde öneriler getirmiştir.

Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için alınacak önlemler konusunda en çok vurgulanan nokta öğretmenlerin bilgilendirilmesi gerektiği olmuştur. Bu konuda katılımcılardan biri, “Öncelikle öğretmenlerin bu konuda eğitilmesi gerekli. Tabi sadece eğitilmesi de yeterli değil. Biraz daha emek harcamaya istekli olmaları gerekli” (37) biçiminde, başka bir katılımcı

da“Öğretmenlerin daha fazla bilgilendirilmesi gerekiyor. Çünkü çoğu öğretmen “nereden çıktı bu proje ödevleri?” gibi yakınmalarda bulunuyorlar” (17) sözleriyle düşüncelerini açıklamıştır. Sıklıkla öneride bulunulan diğer konu ise öğrenci ve velilerin bilgilendirilmesi olarak ortaya çıkmıştır. Katılımcılar bu konuda, “Bu yöntemlerin öğrencilere sağladığı yararlar öğrencilerle ve ailelerle paylaşılmalıdır” (2) diyerek, “Öğrenci ve velilerin bu konuda bilinçlendirilmesi ve öğretmenlerin geleneksel yöntemden artık uzaklaşması gerekiyor” (53) sözleriyle görüşlerini ifade etmişlerdir.

Çizelge 6. Öğretmen Adaylarının “Alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için neler yapılmalıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

<i>Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerinin Etkili Bir Biçimde Kullanılabilmesi İçin alınacak Önlemler Konusundaki Düşünceleri</i>	<i>f</i>
a. öğretmenler bilgilendirilmeli	34
b. öğrenciler ve aileler bilgilendirilmeli	11
c. öğretmenler alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanma konusunda yöreklendirilmeli	5
d. dönüt-düzeltilme sistemi iyi işletilmeli	4
e. ödevler öğrenci düzeyine uygun hazırlanmalı	3
f. sınav sistemi yeniden düzenlenmeli	3
g. okulların olanakları artırılmalı	3
h. öğretmen adayları bilgilendirilmeli	2
ı. Sınıf mevcutları azaltılmalı	2
Görüşler Toplamı	67

Alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesinde öğretmenlerin motivasyonunun ve gönüllülüğünün önemli olduğunu belirten katılımcılardan biri, “öğretmenlerin ve çocukların bu yöntem ve teknikleri benimsemeleri sağlanarak, bu işte istekli olmalıdırlar” (46) diyerek görüşünü belirtmiştir. Ödevlerin öğrenci düzeyine uygun hazırlanması gerektiğini belirten katılımcılardan biri “Öncelikle çok iyi planlama yapılmalıdır. Öğrencilere yapabilecekleri ödevler verilmeli” (32) diyerek bu konudaki önerilerini dile getirmiştir. Alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için, öğretmen adaylarının bu konuda bilgilendirilmesi gerektiğini ifade eden katılımcılardan biri “Bunun için eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına bu teknikler uygulamalı gösterilmelidir. Daha önce öğretmenliğe başlayanlara ise hizmet-içi eğitim verilmelidir. Eksik ve yanlış bilgiler düzeltilerek daha iyi değerlendirme yapma amaçlanmalıdır” (1) biçiminde bir öneride bulunmuştur. Katılımcıların bir kısmı alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin daha etkili bir biçimde kullanılabilmesi için, sınav sistemi ve kalabalık sınıf sorununun çözülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu konuda görüş belirten katılımcılardan biri “Sınav kaygısı ortadan kaldırılmalı. Sadece ilköğretim değil, tüm sistem yenilenmeli. Yeni eğitim felsefesi belirlenmeli” (71) diyerek, bir başka katılımcı “Seviye tespit gibi sınavların kaldırılması gerekiyor” (54) sözleriyle, bir diğer katılımcı ise “Sınıftaki öğrenci sayılarını azaltmak gerekiyor” (36) ifadesiyle önerilerini belirtmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Sınıf öğretmeni adaylarının alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulama okullarında kullanımına ilişkin görüşlerinin alındığı bu araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerine olumlu yaklaştıkları saptanmıştır. Bu bulgu, Acun ve Kamber’in (2007) “yeni programı alternatif ölçme-değerlendirme uygulaması açısından değerlendiren öğretmenlerin görüşleri olumlu olma eğilimindedir” bulgusuyla ve Çalık’ın (2007) “öğretmenlerin yenilenen ilköğretim programındaki ölçme-değerlendirme sürecini olumlu buldukları” bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca öğretmen adayları bu yöntem ve tekniklerin, daha objektif bir değerlendirme olanağı sağladığını, öğrencilerin bireysel farklılıklarını ön plana

çıkardığını, ürünü değil süreci değerlendirme temel alındığı için öğrencileri değişik açılardan değerlendirme fırsatı sunduğunu, öğrencileri hem ezberden kurtardığını, hem de onların yaratıcılıklarını geliştirdiğini düşünmektedirler.

Sınıflarda uygulanan ölçme-değerlendirme etkinlikleri konusunda öğretmen adaylarının çoğu hem geleneksel hem de alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanıldığını, bir kısmı yalnız geleneksel değerlendirmenin bir küçük bir kısmı da sınıfta alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanıldığını söylemiştir. Araştırmanın sınıflarda hem geleneksel hem de alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bulgusu Güven ve Eskitürk (2007), Özdaş ve diğerlerinin (2007) bulgularıyla örtüşmektedir. Öğretmenlerin bir bölümünün hala sınıflarda geleneksel değerlendirme yöntemlerini kullandıkları bulgusu da Yapıcı ve Demirdelen'in (2007) çalışmalarındaki bulgularla benzerlik göstermektedir.

Araştırmada, sınıflarda en çok ya da en sık kullanılan alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin, ürün dosyaları ve performans ödevleri olduğu ortaya çıkmıştır. Grup çalışması değerlendirmenin, proje çalışmalarının, araştırma kağıtlarının ve rubriklerin ara sıra kullanıldığı, kavram haritası, öz-değerlendirme formları, akran değerlendirme formları, yapılandırılmış grid ve günlüklerin ise çok nadir kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bazı sınıflarda ise geleneksel değerlendirme anlayışının hakim olması nedeniyle, alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin hiçbirinin kullanılmadığı ortaya çıkmıştır. Alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinden en çok kullanılanların ürün dosyaları olduğu olduğu bulgusu, Çalık'ın (2007) araştırmasındaki bulgularla örtüşmektedir. Yine sınıflarda en çok kullanılan alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin performans ödevleri ve proje çalışmaları olduğu bulgusu da, Güven ve Eskitürk'ün (2007) ve Özdaş ve diğerlerinin (2007) bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının tamamına yakını sınıflarda alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulanmasında, öğretmen, öğrenci ve ödevlerden kaynaklanan sorunların yaşanmakta olduğunu, çok küçük bir bölümü ise bu konuda sorun yaşanmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri konusunda bilgi eksiklikleri olduğu bulgusu, Çalık (2007), Mentiş-Taş (2007), Yapıcı ve Demirdelen (2007), Kaya ve Ersoy (2007), Özdaş ve arkadaşlarının (2007) bulgularıyla örtüşmektedir. Yine öğretmen kaynaklı sorunlardan olan, alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulanmasının zaman alıcı olarak görülmesi ve öğretmenlerin alışık oldukları sistemden geleneksel değerlendirme anlayışından vazgeçememesi bulguları da, Ercan ve Altun (2005), Yaşar ve arkadaşları (2005), Yapıcı ve Demirdelen (2007), Mentiş-Taş (2007), Gömleksiz ve Bulut (2007), Güven ve Eskitürk (2007), Acat ve Demir (2007), Özdaş ve diğerleri (2007) ile Çalık'ın (2007) yaptıkları çalışmaların bulgularıyla birebir örtüşmektedir. Öğrencilerden kaynaklandığı düşünülen sorunlar ise, öğrencilerin olanaklarının yetersizliği, öğrencilerin verilen yönergeleri anlamaması, yeterince rehberlik hizmeti alamamış olmaları ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri konusundaki bilgi eksiklikleri olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin olanaklarının yetersiz oluşunun sorun yarattığı bulgusu, Güven ve Eskitürk (2007) ile ve Çalık'ın (2007) ulaştıkları bulgularla benzerlik göstermektedir.

Araştırmada alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulanmasında sorun yaşanmasının nedenleri; öğretmenlerin bu konudaki bilgi eksiklikleri, öğrencilerin olumsuz tutum ve isteksizlikleri, seviye tespit sınavları, öğretmenlerin olumsuz tutumları, sınıfların kalabalık oluşu, konuların yetişmeyeceği kaygısı ve ailelerin not kaygısı olarak ortaya çıkmıştır. Alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulanmasında sorunlardan birinin sınıfların kalabalık oluşu bulgusu, Ercan ve Altun (2005), Yapıcı ve Leblebiciler (2007), Acat ve Demir (2007), Özdaş ve diğerleri (2007), Kaya ve Ersoy'un (2007) araştırmalarından elde ettikleri bulgularla örtüşmektedir. Şu anki sınav sistemi ve seviye tespit sınavlarının alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanılmasında olumsuz etki ettiği bulgusu ise Özdaş ve diğerleri (2007) ile Çalık'ın (2007) araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Öğretmen adayları alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Bu konuda getirilen öneriler; öğretmenler

bilgilendirilmeli, öğrenciler ve aileler bilgilendirilmeli, öğretmenler alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanma konusunda yöreklendirilmeli, dönüt-düzeltilme sistemi iyi işletilmeli, ödevler öğrenci düzeyine uygun hazırlanmalı, sınav sistemi yeniden düzenlenmeli, okulların olanakları artırılmalı, öğretmen adayları bilgilendirilmeli, sınıf mevcutları azaltılmalı biçiminde olmuştur. Araştırmada öğretmen adayları tarafından getirilen önerilere ilişkin bulgular, Kaya ve Ersoy (2007), Özdaş ve diğerleri (2007), Çalık (2007), Güven ve Eskitürk'ün (2007) yaptıkları çalışmalardan elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir.

Elde edilen sonuçlara dayalı olarak, ilköğretim okullarında alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanılmasında hala sorunların yaşandığı ortaya çıkmıştır. Ancak zamanla, geleneksel değerlendirme yöntemlerinin yanı sıra alternatif değerlendirme yöntem ve tekniklerinin de kullanılır hale gelmiş olması sevindirici bir durum olarak görülmektedir. Özellikle mezun olmak üzere olan öğretmen adaylarının uygulama okullarındaki durumu görerek yaşanan sorunları fark etmiş olmaları ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin daha etkili bir biçimde kullanımına yönelik öneriler sunmaları çok önemlidir. Bu durum, bu adayların öğretmen olarak sisteme dahil olmalarıyla birlikte, sınıflarda alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin gerektiği biçimde kullanılacağına dair umut verici bir tablo çizmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına dayanılarak şu öneriler getirilebilir:

- En çok kullanılan teknikler olarak göze çarpan performans ödevi ve ürün dosyası değerlendirmelerin dışındaki tekniklere de (proje, kavram haritası, yapılandırılmış grid, vb.) daha sık yer verilmelidir.
- Sınıflarda öğrenci sayıları azaltılarak fiziksel olanaklar artırılmalıdır.
- Öğretmenlere alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri konusunda hizmeti içi eğitim verilmelidir.
- Öğretmen adaylarına hizmet öncesinde alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri konusunda yeterli bilgi verilmelidir.
- Alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri konusunda aileler bilgilendirilmelidir.
- Öğrencileri alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri konusunda bilgilendirmek için gerekli rehberlik hizmeti sunulmalıdır.
- Sınıfta alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanılırken, yapılan çalışmaların öğrenci düzeyine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- Genel sınavların ve seviye belirleme sınavlarının, hem programdaki içerikle, hem de alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri ile paralellik gösterecek biçimde düzenlenmesine özen gösterilmelidir.

KAYNAKÇA

- Acat, B. ve Demir, E. (2007). "Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Programlarındaki Değerlendirme Süreçlerine İlişkin Görüşleri", 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 5-7 Eylül 2007*.
- Acun, İ. ve Kamber, T. (2007). "Yeni Sosyal Bilgiler Programının Uygulanabilirliği Açısından Değerlendirilmesi", VI. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu 27-29 Nisan 2007*.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Adapazarı: Sakarya Kitabevi.
- Bağcı-Kılıç, G. (2001). Oluşturmacı Fen Öğretimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 1(1), 9-22.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2006). *Geleneksel-Alternatif Ölçme Ve Değerlendirme Teknikleri Öğretmen El Kitabı*. Ankara: PegemA yayıncılık.
- Çalık, S. (2007). "Sınıf Öğretmenlerinin Yenilenen İlköğretim Programlarının Ölçme ve Değerlendirme Süreci Hakkındaki Düşünceleri Üzerine Bir Araştırma", 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 5-7 Eylül 2007*.
- Ercan, F. ve Akbaba-Altun, S. (2005). "İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi 4. ve 5. Sınıflar Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri", *Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim*

- Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*. Tekışık Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı ve Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Gömlüksiz, M. ve Bulut, İ. (2007). Yeni Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniveristesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 76-88, [Online]: www.efdergi.hacettepe.edu.tr adresinden 25 Eylül 2007 tarihinde indirilmiştir.
- Güven, B. ve Eskitürk, M. (2007). “Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntem ve Teknikler”, 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 5-7 Eylül 2007*.
- Herman, J.L., Klein, D.C. & Wakai, S.T. (1997). American students’ perspectives on alternative assessment: Do they know it’s different? *Assessment in Education*, 4(3), 339-351.
- Johnson D. W. & Johnson R.T. (2002). *Meaningful assessment. A manageable and cooperative process*. Boston: Allyn&Bacon.
- Kaptan, F. (2005). “Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programıyla İlgili Değerlendirme”, *Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*. Tekışık Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı ve Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Kaya, E. ve Ersoy, A.F. (2007). “Sosyal Bilgiler Programının Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, VI. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu 27-29 Nisan 2007*.
- Korkmaz, H. (2004). *Fen ve Teknoloji Eğitiminde Alternatif Değerlendirme Yaklaşımları*. Ankara: Yeryüzü Yayınevi.
- Llewellyn, Douglas. (2002). *Inquire within implementing inquiry-based science standarts*. California: Corwin Press.
- MEB. (2005). *İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi (4-5. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara.
- Mentiş-Taş, A. (2007). “Öğretmen Adaylarının Yeni İlköğretim Programına Ve İlköğretim Okullarında Uygulanmasına İlişkin Görüşleri”, 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 5-7 Eylül 2007*.
- Miles, M. B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis : an expanded sourcebook*. (2nd Edition). Calif. : SAGE Publications.
- Özdaş, A., Tanışlı, D., Yavuzsoy-Köse, N. ve Kılıç, Ç. (2007). “İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Dersinde Kullandıkları Değerlendirme Araç ve Yöntemlerine İlişkin Görüşleri”, VI. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu 27-29 Nisan 2007*.
- Patton, M.Q. (1997). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury park, CA: SAGE Publications.
- Perkins, D. (1999). The many faces of constructivism. *Educational Leadership*, 57, 3.
- Semerci, Ç. (2001) Oluşturmacılık Kuramına Göre Ölçme ve Değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi 1(2)*, 429–440.
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *İlköğretim-Online*, 6(2), 204-212, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 26 Eylül 2007 tarihinde indirilmiştir.
- Yapıcı, M.ve Leblebiciler, N.H. (2007). Öğretmenlerin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Görüşleri. *İlköğretim-Online*, 6(3), 480-489, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 26 Eylül 2007 tarihinde indirilmiştir.
- Yaşar, Ş. ve M. Gültekin.(2002). “Uzaktan Eğitimde Kullanılan Ders Kitaplarının Yapılandırma Öğrenmeyi Gerçekleştirecek Biçimde Düzenlenmesi”, *Uluslararası Katılımlı Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu*. 23-25 Mayıs, 2002.
- Yaşar Ş., Gültekin, M., Türkan, B., Yıldız, N., ve Girmen, P. (2005). “Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi (Eskişehir İli Örneği)”, *Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*. Tekışık Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı ve Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (2. baskı). Ankara: Seçkin yayıncılık.